

THE SHORT ADULTS EDUCATION PROGRAMMS EVALUATION- THE CASE OF TOURISM AND CATERING SCHOOL, DUBROVNIK

Marija Dragicevic

University of Dubrovnik, Department of Economics and Business, Dubrovnik, Croatia
marija.dragicevic@unidu.hr

Abstract: The Adult Education Programms are part of the Tourism and Catering School Dubrovnik business practice. This paper shows the results of the evaluation of the teaching process of the selected implemented programs, which have been carried out in Tourism and Catering School Dubrovnik, as part of the project "Regional Competences Centar Dubrovnik". The workshops "Education of support staff", "Smoking and drying of meat", "Restaurant desserts", and "Education of support staff" were evaluated very well, and in particular, the workshop "Carob as a restaurant dessert" received extremely high marks for all evaluation elements. The workshops "Mali Ston Oyster" and "Wild herbs" were rated somewhat worse, although the final ratings for both workshops were very positive. All the elements of the workshop "How to recognize entrepreneurial initiative (Design Thinking)" were evaluated with very high marks. The evaluation of the selected workshops gave an insight into the satisfaction of the participants with the contents of the workshops. Based on the results of the research, it is evident that the short educational programs were selected in accordance with the needs of the market and the mentorships' competences, and that their evaluation indicates a high level of satisfaction of the participants and that their further implementation and commercialization is justified.

Keywords: short programms, adult education, evaluation, secondary school, tourism, Dubrovnik

KRATKI PROGRAMI U OBRAZOVANJU ODRASLIH I NJIHOVA EVALUACIJA- PRIMJER TURISTIČKO UGOSTITELJSKE ŠKOLE DUBROVNIK

Marija Dragičević

Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju, Dubrovnik, Hrvatska
marija.dragicevic@unidu.hr

Sažetak: Škola za obrazovanje odraslih Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik djeluje kao dio Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik. U ovom se radu ukazuje na evaluaciju nastavnog procesa odabranih provedenih kratkih programa, koji su pilotirani u Turističko ugostiteljskoj školi Dubrovnik, u okviru projekta "Regionalni centar kompetencija Dubrovnik". Radionice „Edukacija pomoćnog osoblja“, „Dimljenje i sušenje mesa“, „Restoranski deserti“, te „Edukacija pomoćnog osoblja“ su ocijenjen vrlo dobro, a posebice je izuzetno visoke ocjene po svim evaluacijskim elementima dobila radionica „Rogač kao restoranski desert“. Nešto lošije su ocijenjene radionice „Malostonska kamenica“ i „Samoniklo začinsko bilje“, iako su konačne ocjene za oba dvije radionice vrlo pozitivne. Vrlo visokim ocjenama evaluirani su i svi elementi radionice „Kako prepoznati poduzetničku inicijativu (Design Thinking)“. Evaluacijom odabranih radionica dobio se je uvid u zadovoljstvo polaznika sadržajima radionica. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su kratki obrazovni programi odabrani u skladu s potrebama tržišta i kompetencijama mentora, te da evaluacija istih ukazuje na visoku razinu zadovoljstva polaznika. S obzirom na rezultate evaluacije preporučuje se daljnje organiziranje i komercijalizacija istih.

Ključne riječi: kratki programi, obrazovanje odraslih, evaluacija, srednje školske ustanove, turizam, Dubrovnik

1.UVOD

Škola za obrazovanje odraslih Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik djeluje kao dio Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik. Početak djelovanja škole povezuje se za Centrom za odgoj i usmjereno obrazovanje u čijem sustavu su bile sve škole koje su izvodile formalno obrazovanje, ali i obrazovanje uz rad, što se danas smatra obrazovanjem odraslih. Centar je formalno prestao djelovati 30.08.1993. i od tog trenutka Turistička i Ugostiteljska škola Dubrovnik ponovno počinje djelovati kao samostalna odgojno- obrazovna pedagoška ustanova uključujući i obrazovanje odraslih i Školu za strane jezike. Neke od postojećih definicija koje se odnose na pojam obrazovanja odraslih kažu da je to : 1. cijeli skup procesa učenja, formalnih i ostalih, u kojem odrasle osobe (u skladu s definicijom odrasle osobe u društvima u kojima pripadaju) razvijaju svoje sposobnosti, obogaćuju svoje znanje i unapređuju svoje tehničke ili profesionalne kvalifikacije ili ih preusmjeravaju da bi zadovoljile svoje potrebe ili potrebe svojih društva (UNESCO); 2. svi oblici učenja odraslih osoba poduzetih nakon što su završile inicijalni

ciklus obrazovanja i osposobljavanja započet u djetinjstvu, bez obzira na to koliko ciklus traje - pa se stoga visoko obrazovanje započeto prije ulaska na tržište rada ne smatra obrazovanjem odraslih (Europska komisija); 3. svi oblici nestrukovnog učenja odraslih, bez obzira na to izvodi li se formalno, neformalno ili informalno (EU, UK). Program procjene kompetencija odraslih, koji je uključio 5838 žena iz Europe, pokazao je prednosti od participiranja u neformalnim programima, a koje se odnose na dobivenu veću razinu socijalnog i političkog pouzdanja, veću kulturnu participaciju, te bolje zdravlje i zapošljivost žena (Iniguez-Berrozpe, Elboj-Saso i Marcaletti, 2019).

Individualizacija program u obrazovanju odraslih posebno je važan činitelj, s obzirom na razne kategorije polaznika, od kojih su neki polaznici s posebnim potrebama. Primjer dobre prakse je Swedish Municipal Adult Education (MAE), koji nude tailor-made programe, a kako bi mogli uključiti različite studentske populacije. (Henning Loeb i Lumsden Wass, 2014). COVID-19 predstavljao je situaciju koja je bila izaovna u pogledu obrazovanja, pa je donio značajne pomake i u obrazovanju odraslih, pri čemu su autori davali smjernice i alate za unapređivanje metoda i materijala, te prevazilaženje prepreka i problema koji mogu nastati u procesu virtualnog obrazovanja odraslih (Danquah, Beu i Egetenmeyer, 2023). Obrazovanje odraslih mlađe dobi također je važno sa socijalnog, aspekta svih drugih aspekata, jer omogućuje stjecanje obrazovanja onih koji to nisu napravili, te se na taj način susreću sa brojnim problemima u društvu i pri zapošljavanju. (Holford, Pepka Boyadjieva, Clancy, Günter Hefler i Studená, 2023). Mobilne aplikacije također otvarju nove mogućnosti prilagođavanja obrazovanja odraslih polaznicima različite dobi. (Syahida, Nazean, Mumtaz Begum i Zulkifli Mohd, 2022).

U ovom se radu ukazuje na kratke obrazovne programe Turističko ugostiteljske škole Dubrovnik te na evaluacija nastavnog procesa odabranih provedenih programa. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su kratki obrazovni programi odabrani u skladu s potrebama tržišta te da evaluacija istih ukazuje na visoku razinu zadovoljstva polaznika i opravdanost daljnjeg izvođenja te komercijalizacije istih. S tim u vezi analizirati će se rezultati odabranih kratkih programa koji su pilotirani u okviru projekta u Turističko ugostiteljskoj školi Dubrovnik. U obradi rezultata koristit će se deskriptivna statistika. Za potrebe pisanja rada postavljena su sljedeće znanstvena hipoteze:

H1. Postoji tržišna potreba za inoviranjem i razvojem kratkih programa u obrazovanju odraslih.

H2. Polaznici su zadovoljni provedenim pilotiranim projektima (radionicama) koji se odnose na kratke programe u obrazovanju odraslih

2. EVALUACIJA NASTAVNOG PROCESA I PROGRAMA

Evaluacija odgojno – obrazovnog procesa podrazumijeva prikupljanje i upotrebu informacija u svrhu donošenja odluka u odgoju i obrazovanju i u konačnici u svrhu njegova unapređenja. Evaluacijom nastave prati se proces realizacije novih kolegija, a od polaznika se dobivaju neposredne informacije o tome što oni doista misle o kolegiju (Hounsell, 2003). Evaluacija je kontinuirani proces koji pomaže da se kreira sustav vrijednosti u prosuđivanju, edukacijski status i praćenja postignuća polaznika (Ehiemere, 2022, str.120). (Hounsell (2003) razlikuje podatke prikupljene evaluacijom od strane polaznika, kolega nastavnika ili stručnih suradnika i samoevaluacijom. Evaluacija može biti sumativna i formativna.. Prema Bognaru i Matijeviću (2002) sumativna evaluacija podrazumijeva evaluiranje odgojno - obrazovnih postignuća i vrši se na kraju određenog kolegija, nastavnog semestra ili godine dok formativna evaluacija podrazumijeva evaluiranje odgojno – obrazovnog procesa, a temeljem analiziranja i vrednovanja nastavnog procesa omogućuje se unapređenje njegove kvalitete (Bognar, Matijević, 2002). Motivi za prikupljanje povratnih informacija o nastavi mogu biti ekstrinzični ili intrinzični. Fakulteti zahtijevaju praćenje tijekom nastavnog procesa u svrhu postizanja ciljeva nastave i učenja, te ostvarivanja određenog standarda. Provođenje evaluacije koje ima za zadatak ispunjavanje formalnih zahtjeva izvanjski je motivirano. Prikupljanje podataka koje nastavnici sami iniciraju šireg je opsega i duboko je unutarnje motivirano (Hounsell, 2003). Postoji više metoda za provođenje evaluacije, a anketiranje je jedan od načina evaluacije programa. Hounsell (2003) razlikuje podatke prikupljene evaluacijom od strane studenata, kolega nastavnika ili stručnih suradnika i samoevaluacijom. te navodi kako se evaluacija od strane može provesti pomoću evaluacijskog listića, ankete, strukturiranom grupnom raspravom ili putem e-mail upitnika. Samoevaluacija je ostvariva pregledavanjem audio ili video zapisa nastave i promatranjem i zapažnjem promjena u nastavi, dok podatke o svakodnevnoj rutini prikupljamo praćenjem i ponovnom procjenom nastave i njenih učinaka (Hounsell, 2003). Kritičko prijateljstvo je način stvaranja veza između dva ili više nastavnika u svrhu unaprjeđenja procesa učenja, a uključuje i samoevaluaciju (MacBeath i Mortimore, 2001). Uvođenje kritičkih prijatelja u školski sustav pridonosi boljoj evaluaciji nastavnog procesa, ali i otvorenosti nastavnika za suradnju s drugim kolegama. Ovakav način stručne suradnje pomaže da se na probleme gleda iz različitih perspektiva, te postavlja pitanja o kvaliteti nastave. Kritički prijatelj svojim primjerom studentima pomaže u ostvarenju njihovog kritičkog pristupa nastavi. Potaknuti time studenti mogu raditi na kvaliteti nastave npr. čitajući radove svojih kolega i kritički ih komentirajući i ispravljajući. Raspravljajući studenti procjenjuju kvalitetu nastave i time doprinose njenom unaprjeđenju. Kritičko prijateljstvo

nastavnicima koji surađuju omogućuje da preispitaju svoju nastavu, ali i nastavu onih s kojima surađuju (Costa i Kallick, 1993). Tipično kritični prijatelji pomažu si u prikupljanju i interpretaciji podataka (Frost i Cullen, 2002), ako i u donošenju odluka vezano uz izazove koje donose očekivanja (Stoll i Thomas, 1996). Najčešći oblici evaluacije nastave od strane kritičkog prijatelja podrazumijevaju praćenje i promatranje nastave tijekom njena ostvarivanja, te razgovor o nastavi. Razgovor o nastavi može biti strukturiran ili nestrukturiran, te se može voditi prije nastave (kao vid planiranja), nakon nastave (kao kritička analiza) i tijekom nastave (sugestije i komentari). Kriticism dovodi do jačanja bilo koje pozicije u praktičnom i teoretskom smislu (Handal, 1999). Cilj rada je ukazati na osnovne specifičnosti programa u obrazovanju odraslih u okviru razvoja kratkih obrazovnih edukacija te na rezultate evaluacije istih.

3.REZULTATI EVALUACIJE ODABRANIH KRATKIH PROGRAMA U TURISTIČKO UGOSTITELJSKOJ ŠKOLI DUBROVNIK

Metodologija istraživanja

U daljnjem tekstu ukazat će se na rezultate empirijskog istraživanja koje je provedeno u Dubrovniku u vremenu od 2021-2023..Ispitanici su bili polaznici kratkih pilotiranih programa u obrazovanju odraslih u organizaciji Turističko ugostiteljske škole Dubrovnik, a u okviru projekta Regionalni centar kompetencija Dubrovnik. Cilj istraživanja bio je napraviti evaluaciju kratkih programa u okviru održanih radionica. Temeljem dosadašnjih aktivnosti održano je oko 80 različitih pilotiranih kratkih programa, a u daljnjem tekstu tada ukazati će se na evaluaciju odabranih radionica. Voditelji radionica odlučivali su o kriterijima i načinu njihovo vrednovanja, a rezultati evaluacije prikazani su u tablicama u daljnjem tekstu. U evaluaciji odabranih programa sudjelovalo je sveukupno 86 polaznika.

Rezultati istraživanja i diskusija

Na radionici “Edukacija pomoćnog osoblja” koja je održana u Sun Gardens Dubrovnik u Orašcu i na kojoj je sudjelovalo 7 polaznika. Temeljem planiranih i realiziranih programa vidljivo je da su rezultati i opservacije do sada pozitivne. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je su svi polaznici izuzetno zadovoljni samom odabranom temom, a koja se je odnosila na edukaciju pomoćnog osoblja. Također su svi polaznici izuzetno zadovoljni mogućnošću aplikacije dobivenog znanja i stečenih kompetencija, što je za programe u području turizma i ugostiteljstva posebno važno. Kompetencijama voditelja radionice koje su se u evaluaciji odnosile na metodičke predavačke sposobnosti, pripremljenost i organizacijske sposobnosti te jasnoći kojom su izlagani sadržaji tijekom obrazovnog nastavnog procesa također su izuzetno zadovoljni svi polaznici. Na istu temu održana je i radionica Edukacija pomoćnog osoblja u hotelu Kompas. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su rezultati evaluacije vrlo slični, te sa su svi polaznici izuzetno zadovoljni samom odabranom temom, a koja se je odnosila na edukaciju pomoćnog osoblja. Također su svi polaznici izuzetno zadovoljni mogućnošću aplikacije dobivenog znanja i stečenih kompetencija, što je za programe u području turizma i ugostiteljstva posebno važno. Kompetencijama voditelja radionice koje su se u evaluaciji odnosile na metodičke predavačke sposobnosti, pripremljenost i organizacijske sposobnosti te jasnoći kojom su izlagani sadržaji tijekom obrazovnog nastavnog procesa, također su izuzetno zadovoljni svi polaznici. Komentari, vezano za održavanje radionice u hotelu Sun Gardens odnosili su se na pohvale organizatorima, a u hotelu Kompas na preporuku da sljedeća tema uključi komunikaciju s gostom i somelierstvo.

U daljnjem tekstu prikazati će se rezultati evaluacije kratkog programa u obrazovanju odraslih pod nazivom „Restoranski deserti“, a pri čemu su analizirano rezultati evaluacije za dvije održane radionice. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su rezultati evaluacije prve radionice, a kako prikazuje tablica 1., vrlo pozitivni. Prema rezultatima istraživanja vidljivo je da su svi polaznici izuzetno zadovoljni mogućnošću aplikacije dobivenog znanja i stečenih kompetencija. Kompetencijama voditelja radionice koje su se u evaluaciji odnosile na metodičke predavačke sposobnosti, pripremljenost i organizacijske sposobnosti te jasnoći kojom su izlagani sadržaji tijekom obrazovnog nastavnog procesa također su izuzetno zadovoljni svi polaznici. Kod ove radionice evaluacija je uključivala i pitanja vezana za stav polaznika prema desertnim kremama, pri čemu su svu ispitanici izuzetno zadovoljni ponuđenim. Također su u evaluacijskom postupku postavljena pitanja koja su se odnosila na stav o dekoraciji tanjura i ocjeni kombinacije slatko-kiselo, a što je kod polaznika bilo ocijenjeno najvećim mogućim ocjenama zadovoljstva. Svi polaznici su izrazili veliku razinu zainteresiranosti za dodatne edukacije. U tablici 2. prikazani su rezultati evaluacije druge radionice koja se je odnosila na istu temu.

Tablica 1. Evaluacija radionice „Restoranski deserti“ (broj polaznika)

Indikator \ Ocjena zadovoljstva	Izvršno	Vrlo dobro	Dobro	Dovoljan	Nedovoljno	Ukupno
Zanimljivost teme	12	-	-	-	-	12
Razvijanje vještina i mogućnost primjene znanja u praksi	10	2	-	-	-	12
Pripremljenost radionice	11	1	-	-	-	12
Metodičke predavačke sposobnosti	11	1	-	-	-	12
Jasnoća i razumljivost predavača	12	-	-	-	-	12
Interes polaznika za dodatne edukacije	11	1	-	-	-	12
Stav prema desertnim kremama	11	1	-	-	-	12
Stav prema dekoraciji tanjura	12	-	-	-	-	12
Ocjena kombinacije slatko-kiselo	12	-	-	-	-	12
Ocjena sorbeta	11	-	-	-	-	12

Tablica 2. Evaluacija radionice „Restoranski deserti“ (broj polaznika)

Ocjena zadovoljstva	Izvršno	Vrlo dobro	Dobro	Dovoljan	Nedovoljno	Ukupno
Zanimljivost teme	9	-	-	-	-	9
Razvijanje vještina i mogućnost primjene znanja u praksi	9	-	-	-	-	9
Pripremljenost radionice	9	-	-	-	-	9
Metodičke predavačke sposobnosti	9	-	-	-	-	9
Jasnoća i razumljivost predavača	9	-	-	-	-	9
Interes polaznika za dodatne edukacije	9	-	-	-	-	9
Stav prema desertnim kremama	9	-	-	-	-	9
Stav prema dekoraciji tanjura	9	-	-	-	-	9
Ocjena kombinacije slatko-kiselo	9	-	-	-	-	9
Ocjena sorbeta	9	-	-	-	-	9

Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su rezultati evaluacije druge radionice također izuzetno pozitivni, te su svi polaznici izuzetno zadovoljni samom odabranom temom. Također su svi polaznici izuzetno zadovoljni mogućnošću aplikacije dobivenog znanja i stečenih kompetencija, što je za programe u području turizma i ugostiteljstva posebno važno. Kompetencijama voditelja radionice koje su se u evaluaciji odnosile na metodičke predavačke sposobnosti, pripremljenost i organizacijske sposobnosti te jasnoći kojom su izlagani sadržaji tijekom obrazovnog nastavnog procesa također su izuzetno zadovoljni svi polaznici. Kod ove radionice evaluacijska pitanja koja su bila u vezi stava polaznika prema desertnim kremama, dekoraciji tanjura i ocjeni kombinacije slatko-kiselo, te ocjeni sorbeta, a koja su kod polaznika ocjenjena najvećim mogućim ocjenama, te je pokazano da polaznici veliku razinu zainteresiranosti za dodatne edukacije. Komentari i sugestije polaznika odnosili su se na pohvalu organizatorima odnosno voditeljima, mišljenje da ovakve odlične ideje mogu unaprijediti gastronomsku ponudu Dubrovnika, pozdravljanje korištenja domaćih proizvoda, pozitivno mišljenje i pohvale za kombinaciju slatko-kiselo, izražavanje pohvala i mišljenja da se ovako prezentirani deserti mogu poslužiti u objektima najveće kategorije u Dubrovniku i šire.

U daljnjem tekstu ukazati će se na rezultate evaluacije pilotiranog kratkog programa pod nazivom „Malostonska kamenica“. Na radionici je sudjelovalo 14 polaznika.

Tablica 3. Evaluacija radionice „Malostonska kamenica“ (broj polaznika)

Ocjena zadovoljstva	Izvršno	Vrlo dobro	Dobro	Dovoljan	Nedovoljno	Ukupno
Indikator						
Zanimljivost teme	12	2	-	-	-	14
Razvijanje vještina i mogućnost primjene znanja u praksi	12	1	1	-	-	14
Pripremljenost radionice	13	1	-	-	-	14
Metodičke predavačke sposobnosti	13	1	-	-	-	14
Jasnoća i razumljivost predavača	11	2	1	-	-	14
Interes polaznika za dodatne edukacije	9	3	1	1	-	14
Stav prema dimljenim kamenicama	11	2	-	1	-	14
Stav prema juhi od kamenica	12	1	-	1	-	
Stav prema zapečenim kamenicama	11	3	1	-	-	14
Stav prema kamenicama u panceti i tikvici	13	-	1	-	-	14
Stav prema kamenicama u desertu	9	4	-	-	1	
Konačna sveukupna ocjena radionice	13	-	1	-	-	14

Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su polaznici su jako zadovoljni odabranom temom. Od ukupno prisutnih 14 polaznika, njih 12 je izuzetno zadovoljno mogućnošću aplikacije dobivenog znanja i stečenih kompetencija, dok 1 smatra da je ta razina dobra, kao i da 1 smatra razvijanje vještina i mogućnost aplikacije znanja u praksi dobrima. Pripremljenost radionice i metodičke sposobnosti predavača 13 polaznika smatra izuzetno dobrom, a 1 polaznik vrlo dobrom. temu smatra vrlo dobrom. što je za programe u području turizma i ugostiteljstva posebno važno. Jasnoću i razumljivost koju posjeduje predavač 11 polaznika smatra izuzetnim, 2 polaznika vrlo dobrima, a 1 polaznik dobrima. Zainteresiranost polaznika za dodatne edukacije se malo razlikuje, pa 9 polaznika pokazuje izuzetno veliki interes, 3 polaznika veliki, 1 polaznik srednji interes, te 1 polaznik pokazuje nisku razinu interesa. Evaluacija je uključivala pitanja o stavovima polaznika o dimljenim kamenicama, pri čemu je 11 polaznika pokazalo izuzetno pozitivne stavove, 2 to ocjenjuju vrlo dobrim a 1 ne pokazuje interes. Stav polaznika prema juhi od kamenica je sličan, pri čemu 12 polaznika to smatra izuzetno zanimljivim, 1 vrlo dobrim, a 1 ne pokazuje interes. Evaluacijski listić je kod ovog programa uključivao pitanja koja su se odnosila na stav polaznika prema zapečenim kamenicama, pri čemu je 11 polaznika imali izuzetno pozitivne stavove o navedenom, 3 su to smatrali vrlo dobrom, a 1 dobrim elementom programa. Ocjene stavova ispitanika prema kamenicama u panceti i tikvici ukazuju na to da 13 polaznika to smatralo izvršnim elementom ponude, do je 1 polaznik to ocjenio dobrim. Pitanje koje je bilo postavljeno ispitanicima, a odnosilo se je na njihovo mišljenje o kamenicama u desertu, pokazuje da sje 9 ispitanika taj dio programa evaluiralo kao izvrstan, 4 kao vrlo dobar, dok je 1 ispitanik taj dio programa evaluirao kao nezadovoljavajući. Komentari i sugestije polaznika odnosili su se na pohvala organizatorima odnosno voditeljima, mišljenje da su jela kreirana pažljivo temeljito, inovativnost radionice, odličan desert, kod zapečenih kamenica malo slatkasto.

Tablica 4. Evaluacija radionice „Dimljenje i sušenje mesa“

Ocjena zadovoljstva	5	4	3	2	1	Ukupno
Indikator						
Zanimljivost teme	6	-	-	-	-	6
Razvijanje vještina i mogućnost primjene znanja u praksi	6	-	-	-	-	6
Pripremljenost radionice	6	-	-	-	-	6
Metodičke predavačke sposobnosti	5	1	-	-	-	6
Jasnoća i razumljivost predavača	5	1	-	-	-	6
Stav prema tehnikama rada dimljenja mesa	6	-	-	-	-	6
Stav prema jelima napravljenima tehnikama dimljenja	6	-	-	-	-	6
Zanimljivost teme dimljenja i sušenja mesa na moderan način	6	-	-	-	-	6
Konačna/sveukupna ocjena radionice	6	-	-	-	-	6
Zainteresiranost za dodatne edukacije	6	-	-	-	-	6

U radionici “Dimljenje i sušenje mesa” sudjelovalo je 6 polaznika, a sadržaje su ocjenjivali ocjenom 1-5, pri čemu ocjena 5 pokazuje najveću razinu zadovoljstva. Temeljem rezultata istraživanja vidljivo je da su svi polaznici su jako zadovoljni odabranom temom, te pripremljenošću radionice i razvijanjem vještina i mogućnošću primjene znanja praksi. Svi polaznici, odnosno njih 6 zainteresirano je za dodatne edukacije. Od ukupno prisutnih 6 polaznika, njih 5 je izuzetno zadovoljno razinom jasnoće i razumljivosti sadržaja, i metodičkim sposobnostima predavača, a 1 polaznik je zadovoljan s navedenim elementima. Evaluacijska pitanja odnosila su se i na ocjenu stavova polaznika o tehnikama rada dimljenog mesa te na stavove polaznika o jelima koja su nastala tehnikama dimljenja mesa. Svi polaznici radionice imali su izuzetno pozitivne stavove i ocijenili ova dva elementa najvećim ocjenama. izvrstan, 4 kao vrlo dobar, dok je 1 ispitanik taj dio programa evaluirao kao nezadovoljavajući. Komentari su se odnosili na pohvale temi i organizatorima, odnosno predavaču na radionici. U tablici 5. Prikazani su rezultati evaluacije radionice “Rogač kao namirnica u slastičarstvu”, a sadržaje su ocjenjivali ocjenom 1-5, pri čemu ocjena 5 pokazuje najveću razinu zadovoljstva.

Tablica 5. Evaluacija radionice „Rogač kao namirnica u slastičarstvu“ (broj polaznika)

Indikator	Ocjena zadovoljstva	5	4	3	2	1	Ukupno
Ispunjenost očekivanja polaznika		6	-	-	-	-	6
Zadovoljavajuća dužina prezentacije		6	-	-	-	-	6
Stjecanje novih znanja o rogaču		6	-	-	-	-	6
Poticanje na češće korištenje rogača nakon prezentacije		6	-	-	-	-	6
Stav prema sadržaju prezentacije		6	-	-	-	-	6
Stav prema stručnosti predavača		6	-	-	-	-	6
Preporuka nekome za ovu edukaciju		6	-	-	-	-	6
Planovi za daljnju edukaciju		6	-	-	-	-	6

Evaluacija radionice „Rogač kao namirnica u slastičarstvu“ ukazala je na izuzetno visoku razinu polaznika po svim postavljenim pitanjima. Svi ispitanici, njih 6, su izuzetno zadovoljni stjecanjem novih znanja o rogaču, te imaju izuzetno pozitivne stavove o rogaču kao temi radionice. Svi ispitanici su izuzetno zadovoljni dužinom prezentacije, te je radionica u potpunosti ispunila njihova očekivanja i svih je radionica potaknula na češće korištenje rogača u slastičarstvu. Svi ispitanici imaju izuzetno pozitivan stav prema sadržaju radionice i prema stručnosti predavača, te bi preporučili ovu edukaciju nekome i imaju planove za daljnje edukacije. Komentari su se odnosili na pohvale prezentaciji i njenom sadržaju, te stjecanju novih znanja.

U tablici 6. prikazani su rezultati evaluacije radionice „Samoniklo začinsko bilje“.

Tablica 6. Evaluacija radionice „Samoniklo začinsko bilje“ (broj polaznika)

Indikator	Ocjena zadovoljstva	5	4	3	2	1	Ukupno
Zanimljivost teme		15	1	-	-	-	16
Pripremljenost radionice		12	4	-	-	-	16
Jasnoća i razumljivost predavača		12	3	1	-	-	16
Konačna ocjena		13	3	-	-	-	16

U radionici je sudjelovalo 16 polaznika, a sadržaje su ocjenjivali ocjenom 1-5, pri čemu ocjena 5 pokazuje najveću razinu zadovoljstva. Njih 15 ocijenilo je temu izuzetno zanimljivom, a 1 kao zanimljivu. Pripremljenost radionice 12 polaznika je ocijenilo kao izuzetno dobro a 4 kao dobro. Jasnoći i razumljivost radionice je 12 polaznika ocijenilo kao izuzetno dobro, a 3 kao dobro, te 1 polaznik sa niti dobro, niti loše. U konačnoj ocjeni radionice vidljivo je da su ipak svi polaznici radionicu ocijenili sa visokim ocjenama, odnosno njih 13 sa izuzetno dobro i 3 s dobro. Također će se u daljnjem tekstu ukazati na rezultate evaluacije radionice „Kako prepoznati poduzetničku inicijativu“. Na radionici je bilo prisutno 12 polaznika. Svi polaznici su temu i njenu aktualnost, te stručnost predavača ocijenili izuzetno zanimljivima. Od ukupno 12 polaznik, njih 9 je smatralo da im sadržaji izuzetno koriste u radu, a 3 to smatra korisnim. Količinom prezentiranih informacija izuzetno je zadovoljno 9 polaznika, a 3 su zadovoljna. Atmosferom na predavanju izuzetno je zadovoljno 11 ispitanika, a 1 je niti zadovoljan, niti nezadovoljan. Od 12 polaznika, njih 9 smatra da je radionica u potpunosti ispunila njihova očekivanja, a 3 smatraju da je ispunila očekivanja u najvećoj mjeri. Svi ispitanici smatraju da su naučili nešto novo, te da je sadržaj primjenjiv u praksi, te da je omjer predavanja i praktičnog dijela izuzetno dobar. Broj polaznika na radionici svi

smatraju u potpunosti prihvatljivom. Svi polaznici smatraju da postoji izuzetno velika vjerojatnost da će sudjelovati na sličnim radionicama u organizaciji iste ustanove odnosno Turističko i ugostiteljska škole Dubrovnik. Svi polaznici bi također ovu radionici preporučili drugima. Komentari koji su polaznici napisali, a vezano uz pozitivne utiske odnosili su se na: timski rad, poticanje kreativnosti, mogućnost primjene znanja i vještina u praksi, atmosferu, korištenje stranog jezika, način prezentiranja, kvalitetu predavača. Dva komentara odnosila su se na kratko trajanje radionice i pristupačnost predavača.

4. ZAKLJUČAK

Evaluacijom odabranih radionica dobio se je uvid u zadovoljstvo polaznika sadržajima radionica. Radionice „Edukacija pomoćnog osoblja“, „Dimljenje i sušenje mesa“, „Restoranski deserti“, te „Edukacija pomoćnog osoblja“ su ocijenjen vrlo dobro, a posebice je izuzetno visoke ocjene po svim evaluacijskim elementima dobila radionica „Rogač kao restoranski desert“. Nešto lošije su ocijenjene radionice „Malostonska kamenica“ i „Samoniklo začinsko bilje“, iako su konačne ocjene za oba dvije radionice vrlo pozitivne. Vrlo visokim ocjenama evaluirani su i svi elementi radionice „Kako prepoznati poduzetničku inicijativu (Design Thinking)“.

Temeljem rezultata istraživanja na znanstveno utemeljen način je dolazano da postoji tržišna potreba za inoviranjem i razvojem kratkih programa u obrazovanju odraslih, te da su polaznici su zadovoljni provedenim pilotiranim projektima (radionicama) koji se odnose na kratke programe u obrazovanju odraslih. Pri tome se sama razina zadovoljstva polaznika može dovesti u vezu ne samo sa odabranom tematikom radionica i stavovima polaznika o određenim komponentama radionica, već i sa kompetencijama mentora, odnosno sa metodičkim predavačkim mogućnostima mentora, jasnoćom i razumljivošću predavača koji su održali radionice, kao i sa samom pripremljenosti radionice. S obzirom na rezultate evaluacije preporučuje se daljnje organiziranje i komercijalizacija istih i novih kratkih programa u obrazovanju odraslih usklađeno za zahtjevima tržišta.

LITERATURA

- Bognar, L. & Matijević, M. (2002). *Didaktika* (2. izdanje). Zagreb: Školska knjiga.
- Costa, A. & Kallick, B. (1993), Through the Lens of a Critical Friend, *Educational Leadership*, 51(2), 49-51.
- Danquah, J., Beu, V. & Egetenmeyer, R.(2023). *Internationalisation in Higher Education: A Virtual Adult Education Academy in Times of COVID-19* In *Re-thinking Adult Education Research. Beyond the Pandemic*, DOI 10.36253/979-12-215-0151-3.09, ISBN:9791221501513 ,pp. 81-93. Florence: Firenze University Pres.
- Ehiemere, F. I.(2022),The Role of Evaluation in Teaching and Learning Process in Education, *International Journal of Advanced Academic and Educational Research* ISSN: 2360-9909, 13 (5), 120 – 129.
- Frost, D. & Cullen, J. (2002). *The Learning Partnership: Approaches to School Improvement*. University of Cambridge Faculty of Education, Cambridge
- Handal, G. (1999). *Consultation Using Critical Friends*. In New Directions for Teaching and Learning Jossey. Bass Publishers, pristupljeno svibanj 31 2023., sa <https://www.ith.se/>.
- Holford, J., Boyadjieva, P., Clancy, S., Hefler, G., et.al. (2023). *Lifelong Learning, Young Adults and the Challenges of Disadvantage in Europe*. Marcella, M & Holford, J. (Ed). Switzerland: Palgrave Macmillan, Cham
- Hounsell, D. (2003). *The Evaluation of Teaching*. In H. Fry, S. Ketteridge, & S. Marshall (Ed), *A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice. 2nd Revised Edition* , 200-212., Kogan Page.
- MacBeath, J. & Mortimore, P., eds (2001). *Improving School Effectiveness*. Buckingham: Open University Press
- Stoll, L. & Thomson, M. (1996). *Moving together: a partnership approach to improvement*. In Earley, Fidler & Ouston (Ed.) *Improvement through Inspection?*, 23–37. London: David Fulton.
- Swaffield, S. (2004). Critical friends: supporting leadership, improving learning, *Improving Schools*, 7 (3), 267-278.
- Iniquez-Berrozpe, T., Elboj-Saso, C. & Marcaletti, F. (2019). Benefits of Adult Education Participation for Low-Educated Women, *Adult Education, Quarterly*, (19), pristupljeno studeni 10 2023., sa <https://doi.org/10.1177/0741713619870793>.
- Henning Loeb, I. & Lumsden Wass, K. (2014). A Policy of Individualization and Flexibility Ignoring the Situation of Non-Self-Reliant Individuals: The Example of Swedish Basic Adult Education, *Journal for Critical Education Policy Studies* , (12), 399-422.
- Syahida, M., Nazeen, J. , Mumtaz Begum, M. & Zulkifli Mohd, Y. (2022). *Mobile learning: research context, methodologies and future works towards middle-aged adults – a systematic literature review*. Springer Publisher, pristupljeno studeni 20, 2023., sa <https://link.springer.com/article/10.1007/s11042-022-13698-y>.